

P-НО-1453/14.10.2026

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Тания Павлова Божкова, дм

Катедра „Протетична дентална медицина“

Факултет по дентална медицина

Медицински университет – Пловдив

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **'доктор'**

професионално направление 7.1. Медицина

докторска програма „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“

Автор: д-р Ивелина Тенкова Попова-Сотирова

Форма на докторантурата: редовна

Катедра: „Социална медицина и обществено здраве“

Тема: „Модели за ценообразуване и заплащане на дейностите в извънболничната дентална помощ“

Научен ръководител: проф. д-р Нина Мусурлиева, дм и проф. Ралица Райчева, дм, катедра „Социална медицина и обществено здраве“, ФОЗ, МУ - Пловдив

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно № P-5631/30.09.2026 г. на Ректора на Медицински университет – Пловдив.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен /електронен носител е в съответствие с чл.70 (1) от I. Раздел. Придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“ и научна степен „ДОКТОР НА НАУКИТЕ“ в МУ-Пловдив; Правилник на МУ-Пловдив от 28.01.2021 г.

Представените материали дават необходимата основа за оценка на дисертационния труд, научноизследователската дейност и постигнатите резултати на докторанта.

Д-р Ивелина Тенкова Попова-Сотирова завършва Факултет по дентална медицина в град Пловдив през 1992 г. През 1996 г. започва работа като ординатор в ОСП - град Карлово и открива собствена дентална практика в град Пловдив през същата година. От 01.04.2022 г. след успешно издържан конкурс е приета за асистент в катедра „Социална медицина и обществено здраве“, Медицински университет – Пловдив. През 2025 г. придобива специалност обществено дентално здраве.

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационния труд е актуална и с безспорна научно-приложна значимост. Ценообразуването и заплащането на денталните дейности са пряко свързани с устойчивото

функциониране на денталните практики, качеството на предоставяната помощ и достъпа на пациентите до дентални услуги.

Особено положително оценявам факта, че авторът не разглежда ценообразуването единствено като икономически процес, а го поставя в по-широк контекст, включващ реалните разходи за извършване на денталните дейности, клиничната сложност, качеството на услугата, професионалната мотивация и очакванията на пациентите.

Основната цел на дисертационния труд е разработването и емпиричното валидиране на иновативен модел за ценообразуване и заплащане на дентални дейности в извънболничната помощ, който да отчита реалните разходи, качествените характеристики на услугите и очакванията на лекарите по дентална медицина и пациентите и да бъде приложим в български условия.

Считам, че изборът на тема е навременен и обоснован, тъй като засяга проблеми с непосредствено значение както за денталните специалисти и пациентите, така и за организацията на денталната помощ в страната.

3. Познаване на проблема

Представеният дисертационен труд показва задълбочено познаване на изследваната проблематика. В литературния обзор са разгледани особеностите и регулаторната рамка на извънболничната дентална помощ, основните икономически модели на финансиране в здравеопазването, съществуващите подходи за ценообразуване на денталните услуги и ролята на публичното и частното финансиране.

Докторантът не се ограничава до представяне на съществуващите модели, а ги анализира в контекста на българската система и възможностите за прилагане на международния опит. Това създава необходимата теоретична основа за собственото проучване и за последващото разработване на предложения модел за ценообразуване.

Литературният обзор и последващото обсъждане на резултатите показват способност за анализиране и интерпретиране на научната информация и за нейното обвързване с поставените изследователски задачи.

4. Методика на изследването

Методиката е адекватна на поставената цел и позволява получаването на необходимата информация за изпълнение на формулираните шест изследователски задачи.

Съществено предимство е паралелното изследване на мнението на двете основни заинтересовани страни – пациенти и лекари по дентална медицина. В проучването са включени 202 пациенти и 83 лекари по дентална медицина от София, Пловдив, Варна и Бургас. По този начин са получени данни както за възприемането на цените, прозрачността и готовността за заплащане от страна на пациентите, така и за оценката на лекарите относно адекватността на възнаграждението, реалните разходи, качеството и възможностите за въвеждане на нови механизми на ценообразуване.

За обработката на данните е използван подходящ статистически инструментариум, включващ дескриптивни, параметрични и непараметрични методи, корелационен и регресионен анализ. Допълнително е извършен ретроспективен анализ на динамиката на здравноосигурителните плащания и разходите за дентална помощ в България за периода 2019–2025 г.

Считам, че избраният методически подход е подходящ за характера на изследването и позволява да бъдат получени обосновани отговори на поставените задачи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е логично структуриран и последователно преминава от теоретичното изясняване на проблема към собствените емпирични изследвания и разработването на приложен модел за ценообразуване.

Особена стойност има съчетаването на няколко аналитични направления – проучване на нагласите на пациенти и лекари по дентална медицина, анализ на динамиката на публичното финансиране на денталната помощ през периода 2019–2025 г. и разработване на концептуална рамка за интегрирано ценообразуване и икономическо възнаграждение.

Съществено достойнство на разработката е, че тя не остава само на нивото на установяване на съществуващите проблеми. На базата на теоретичния анализ и получените собствени резултати е предложен модел, който включва различни компоненти на разхода, трудовата сложност и качествените показатели. Предвидени са определяне на клиничната себестойност и базовата стойност, сравнителен анализ, анализ на чувствителността и оценка на емпиричната валидност на модела.

Приемам формулираните от автора научни и научно-приложни приноси. Сред тях бих открила систематизирането и критичния анализ на съществуващите модели на финансиране и ценообразуване, изследването на нагласите на основните участници в системата и разработването на интегриран модел, насочен към по-прозрачно и икономически обосновано остойностяване на денталните дейности.

Получените резултати имат потенциал за практическо приложение и могат да бъдат основа за последващи изследвания и апробиране на предложения подход в реална дентална практика.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

По тематиката на дисертационния труд са представени 5 научни публикации и доклади, свързани с публичното финансиране на денталната помощ, интегрираното ценообразуване, неравенствата при предоставянето на дентални грижи и нагласите на пациенти и лекари по дентална медицина.

Публикационната активност показва последователна работа по проблематиката на дисертационния труд и представяне на част от получените резултати пред научната и професионалната общност.

От представените материали може да се направи заключение за съществен личен принос на докторанта при осъществяването на изследването, анализа и интерпретацията на резултатите и разработването на предложения модел.

Критични бележки и препоръки: Нямам съществени критични бележки, които да поставят под съмнение научната стойност на дисертационния труд или достоверността на представените резултати. Като препоръка за бъдещо развитие на разработката бих посочила апробирането на предложения модел в по-широк кръг дентални практики и при конкретни групи дентални дейности. Това би позволило да се оцени неговата приложимост в реална клинична и икономическа среда.

7. Автореферат

Авторефератът е структуриран в съответствие с дисертационния труд и представя в синтезиран вид неговите основни елементи – цел, задачи и работни хипотези, материал и методи, резултати и обсъждане, изводи и приноси.

Съдържанието му отразява основните резултати и постижения на дисертационното изследване и дава ясна представа за неговия обхват, методология и научно-приложна стойност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Пловдив. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ – Пловдив за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката д-р Ивелина Тенкова Попова-Сотирова притежава задълбочени теоретични знания по разглежданата проблематика, умения за планиране и провеждане на собствено научно изследване, статистическа обработка и интерпретация на получените резултати, както и способност за формулиране на научно-приложни решения, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на д-р Ивелина Тенкова Попова-Сотирова в докторска програма по „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, професионално направление 7.1. Медицина.

13.10.2026 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Таня Божкова, дм

Заличено на основание
Чл.5 §1, 6. "В" Регламент (ЕС)2016/679